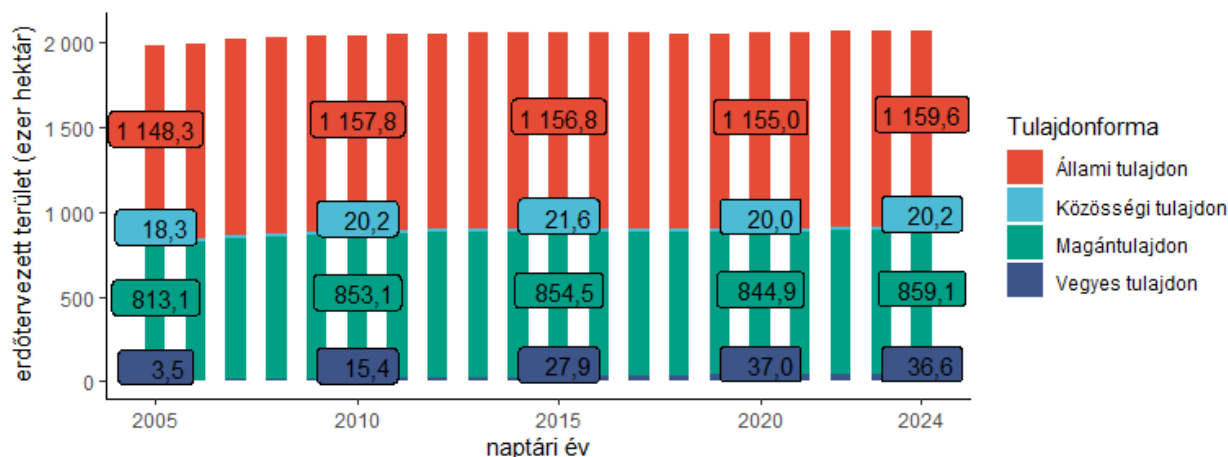

Statisztikai közlemény

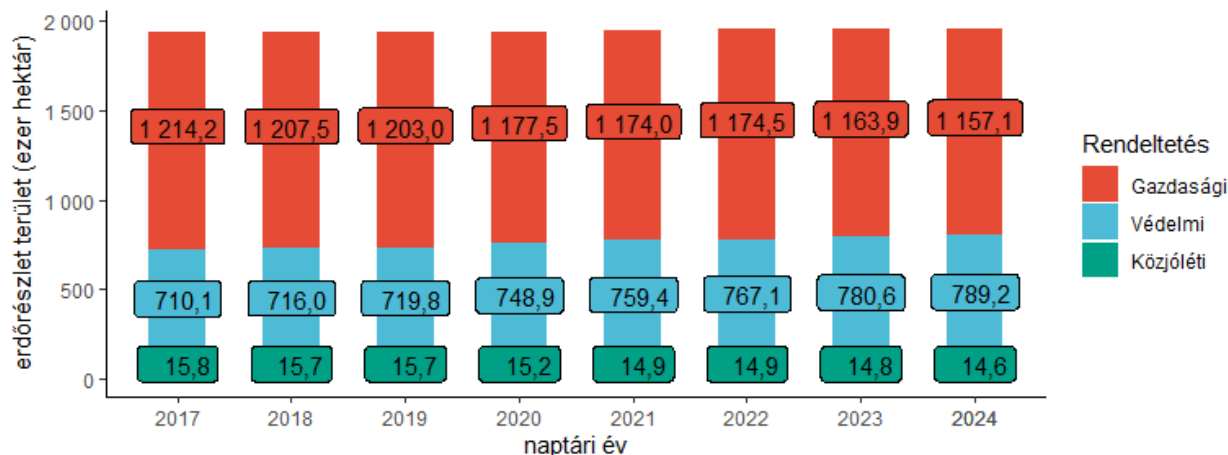
a „Beszámoló az erdőterületről, az erdősitésekről és a fakitermelésekről” c. 2024. évi adatfelvételtől

1. Erdőterület

Az erdőtervezett (erdő és egyéb részlet) terület a 2024. évi lezárt statisztikai állapot szerint 2.075,5 ezer hektár (1. ábra), amiből 1.960,9 ezer hektár az erdőrészek összes területe (2. ábra). A tavalyi évhez képest a változások: az összes erdőtervezett területben 1,2 ezer hektár, az erdőrészek területében 1,6 ezer hektár növekedés.

1. ábra Erdőgazdálkodási célú területek változása tulajdonforma szerinti megbontásban.

2. ábra Gazdasági, közjóléti és védelmi elsődleges rendeltetésű erdőrészek területe.

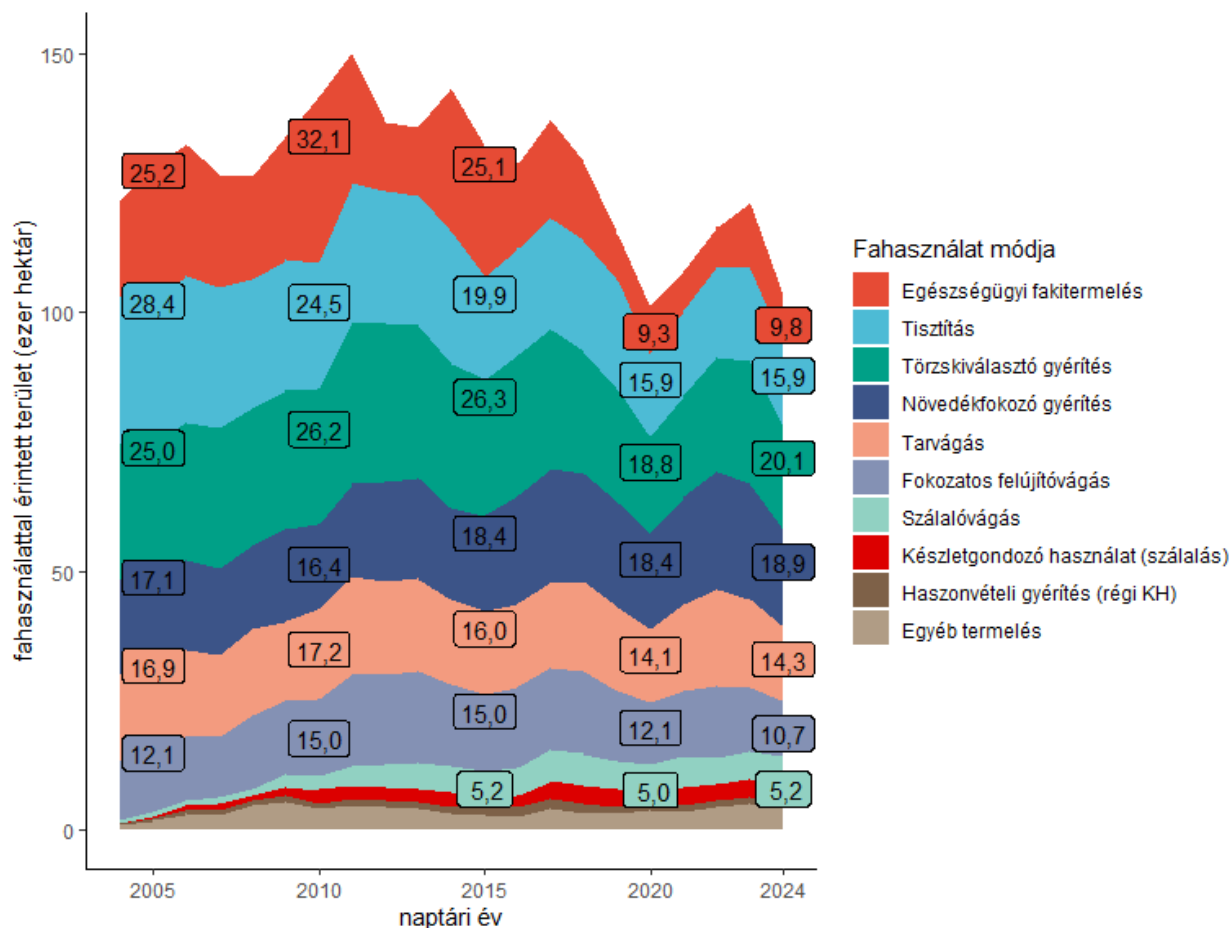
Az erdőtervezett erdőterület 56 %-a állami tulajdonban van. Az erdőrészek jelentős, egyre növekvő hányada (jelenleg 41 %) nem gazdasági elsődleges rendeltetésű. A szabad rendelkezésű erdők (szre) területe 14,1 ezer hektár. Az Országos Erdőállomány Adattárban nyilvántartott teljes erdőterület (erdőrészlet + egyéb részlet + szre) így 2.089,6 ezer hektár.

2. Fahasználati módok

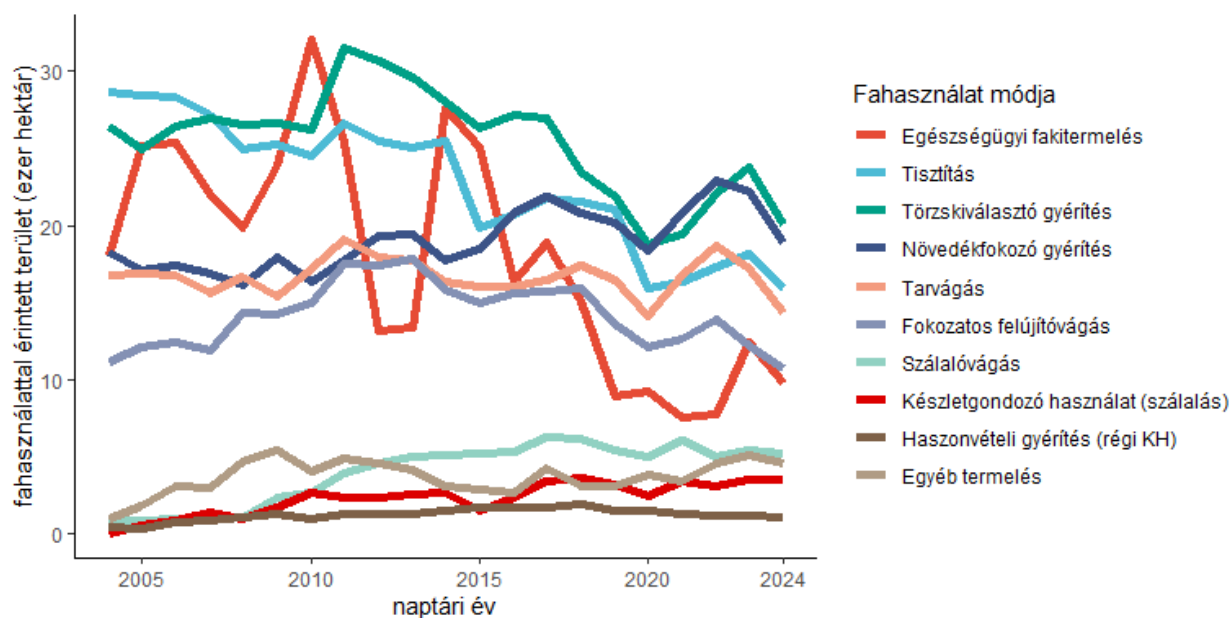
2.1. Fahasználatok területi adatai

A fahasználati módok megnevezései a jogszabályi változások következtében kisebb-nagyobb mértékben módosultak. A 2017. évtől a szálalás helyébe a készletgondozó használat, a készletgondozó használat helyébe pedig a haszonvételi gyérítés lépett.

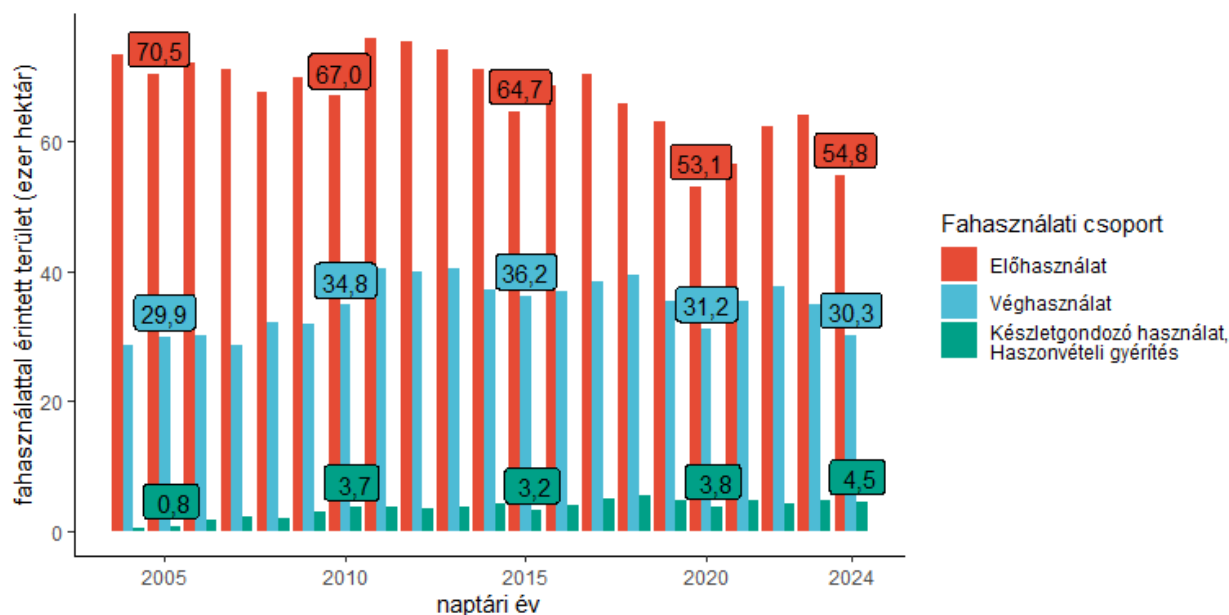
2024-ben mindösszesen 104 ezer hektár (az erdőrészek területének 5,3 %-a) volt a fakitermeléssel érintett terület (3. ábra, 4. ábra), ebből 30,3 ezer hektár erdőfelújítási kötelezettséghez kötődő véghasználat (tarvágás, felújítóvágás, szálalóvágás), 54,8 ezer pedig előhasználat (tisztítások, törzskiválasztó és növedékfokozó gyérítések). Törzskiválasztó gyérítést 20,1 ezer hektáron, növedékfokozó gyérítést 18,9 ezer hektáron végeztek, a tarvágás területe 14,3 ezer ha, a fokozatos felújítóvágásé 10,7 ezer hektár, a szálalóvágásé 5,2 ezer hektár volt. Tarvágásokat idegenhonos fafajokból álló kultúrerdőekben és faültvényekben, ill. esetleg fafajcsere esetén végeznek. A fahasználattal érintett összes terület az elmúlt évben jelentősen csökkent.

3. ábra Fakitermeléssel érintett területek változása fahasználati módonként 1.

4. ábra Fakitermeléssel érintett területek változása fahasználati módoként 2.

5. ábra Fakitermeléssel érintett területek fahasználati csoportonként.

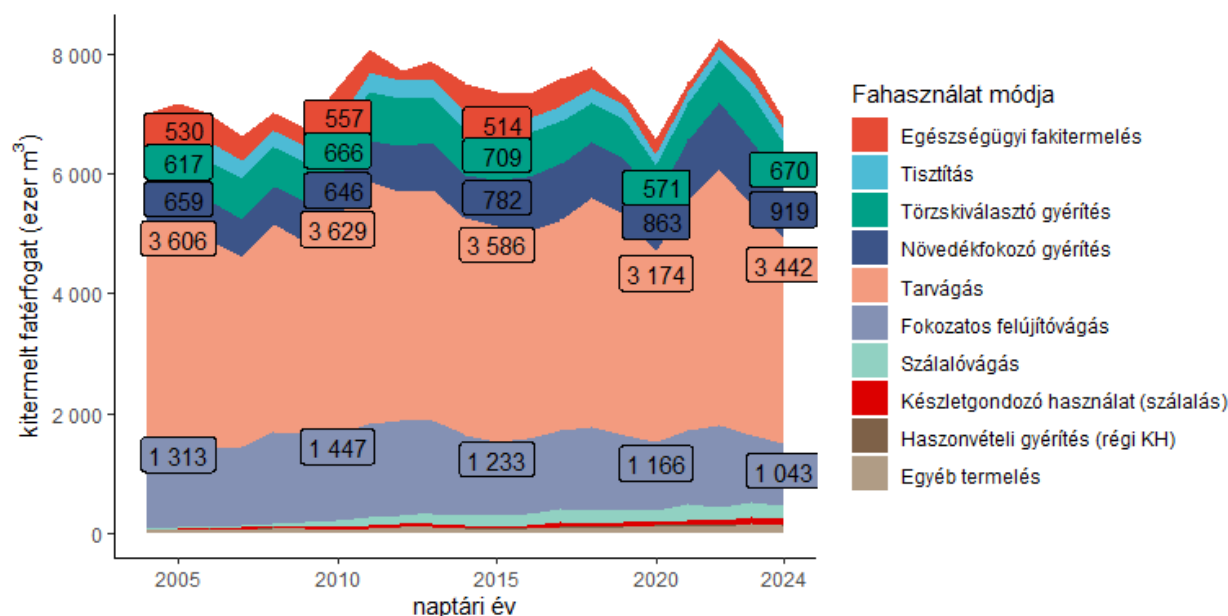
A tisztítások és a törzskiválasztó gyérítések területe évekig tartó csökkenő tendenciát követően 2023-ban ismét emelkedett. A legnagyobb mérvű „kilengések” - elsősorban az évenként eltérő intenzitású abiotikus károk következtében - az egészségügyi fakitermelésben (EÜ) figyelhetők meg, amely a havária események kezelésére szolgál. A megelőző időszakokkal ellentétben azonban az EÜ-vel érintett terület számottevően nőtt.

A véghasználatok (tarvágás, fokozatos felújítógás és szálalógás) összes területe 30-35 ezer hektár körül ingadozik, míg az előhasználatok (tisztítások, gyérítések) területe a 2011 és 2020

között fokozatosan csökkent, majd az elmúlt három évben ismét nőtt (5. ábra). A folyamatosabb erdőborítást biztosító készletgondozó használat és haszonvételi gyérités együttes területe az utóbbi időkben nem nagyon változott.

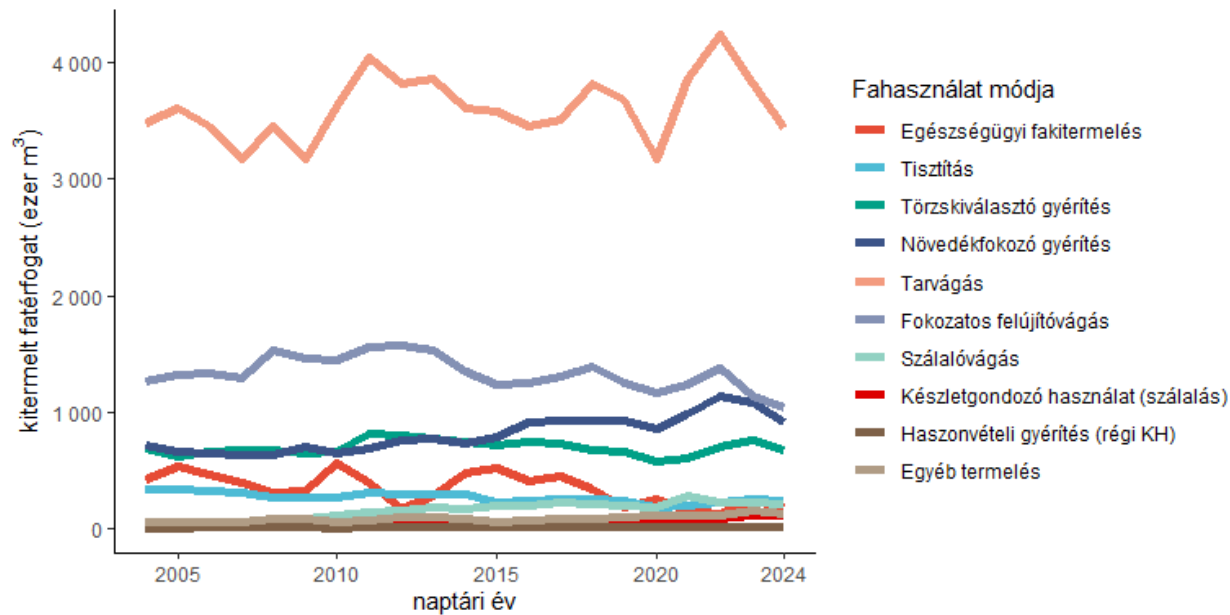
2.2. Fahasználatok bruttó fatérfogat adatai

A 2024. évben mindösszesen 6,9 millió bruttó m³ faanyag került ki az Országos Erdőállomány Adattárban nyilvántartott erdőkből (6. ábra, 7. ábra), ami a tavalyi évhez képest 0,8 millió m³-rel kevesebb. A kitermelt fatérfogat közel fele (3-4 millió m³) tarvágásból származik.

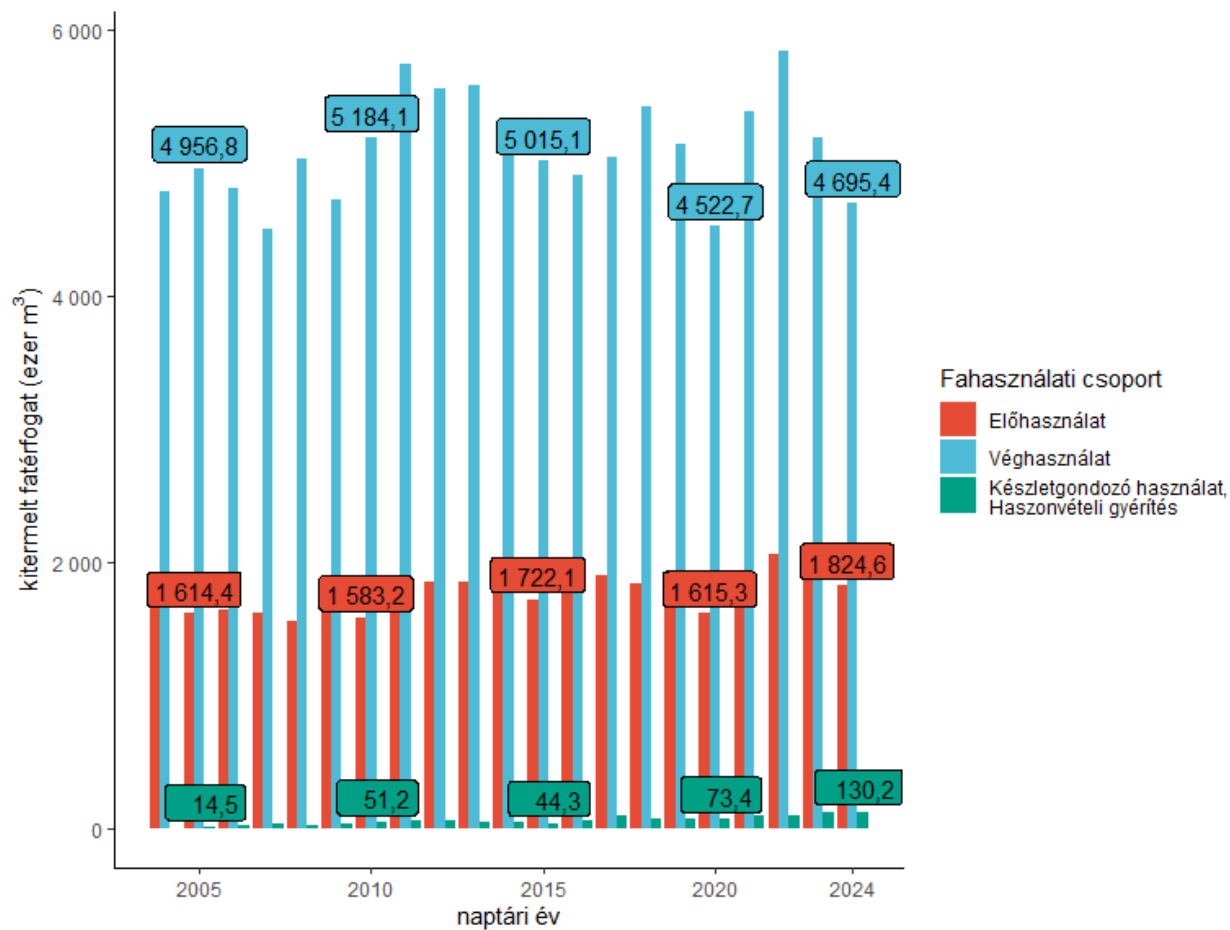

6. ábra Kitermelt fatérfogat fahasználati módonként 1.

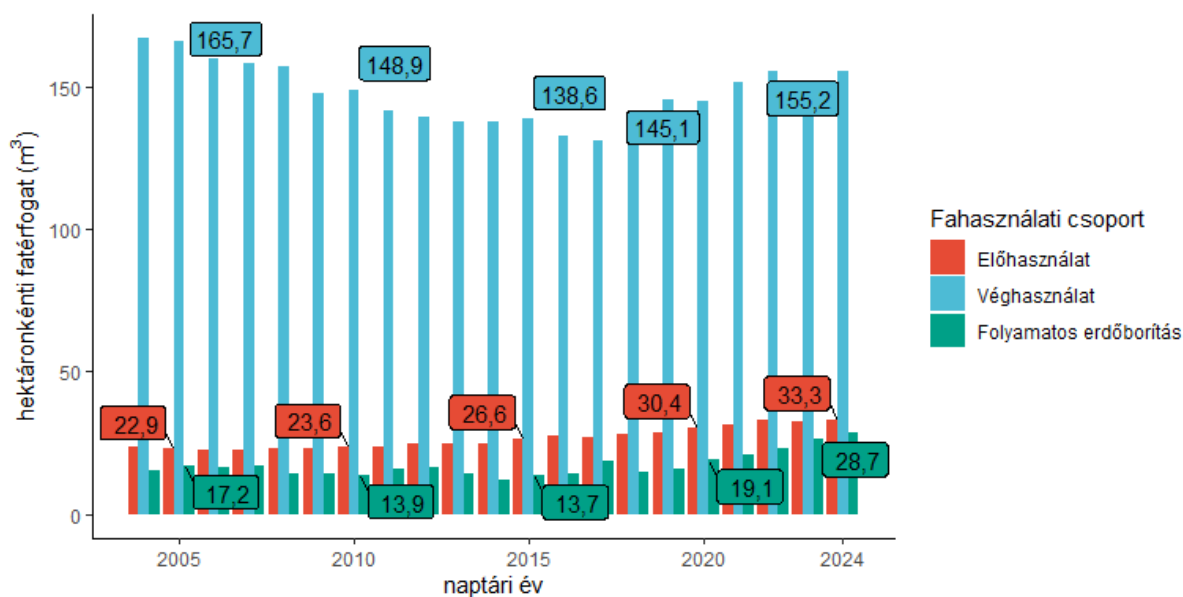
2024-ben mintegy 4,7 millió m³ volt a véghasználati, 1,8 millió m³ pedig az előhasználati fatérfogat (8. ábra). Véghasználatok esetében az érintett területre vetített fatérfogat 155,2 m³/ha, előhasználatoknál 33,3 m³/ha volt (9. ábra). A véghasználatok közül a tarvágásnál a legmagasabb (240,5 m³/ha), a szálalóvágásnál a legalacsonyabb (40,4 m³/ha) ez az érték (10. ábra). Redukált terület esetében a fokozatos felújítógátásra (402,7 m³/ha) és a szálalóvágásra számított értékek (335,3 m³/ha) közötti különbség jóval kisebb (11. ábra). Tarvágásos erdőfelújítás a gyorsan növekvő, idegenhonos, kultúr és faültetvényekre és az intenzíven terjedő fajokkal fertőzött területekre jellemző, amelyek kisebb hektáronkénti élőfakészlettel rendelkeznek.

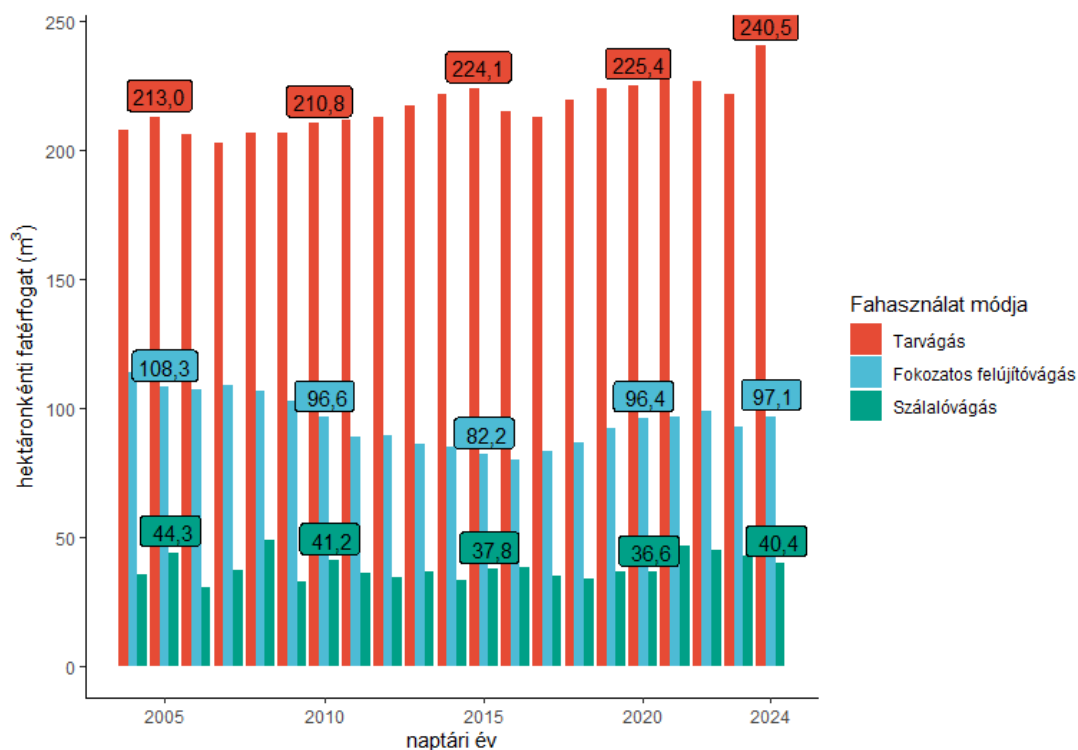
7. ábra Kitermelt fatérfogat fahasználati módonként 2.

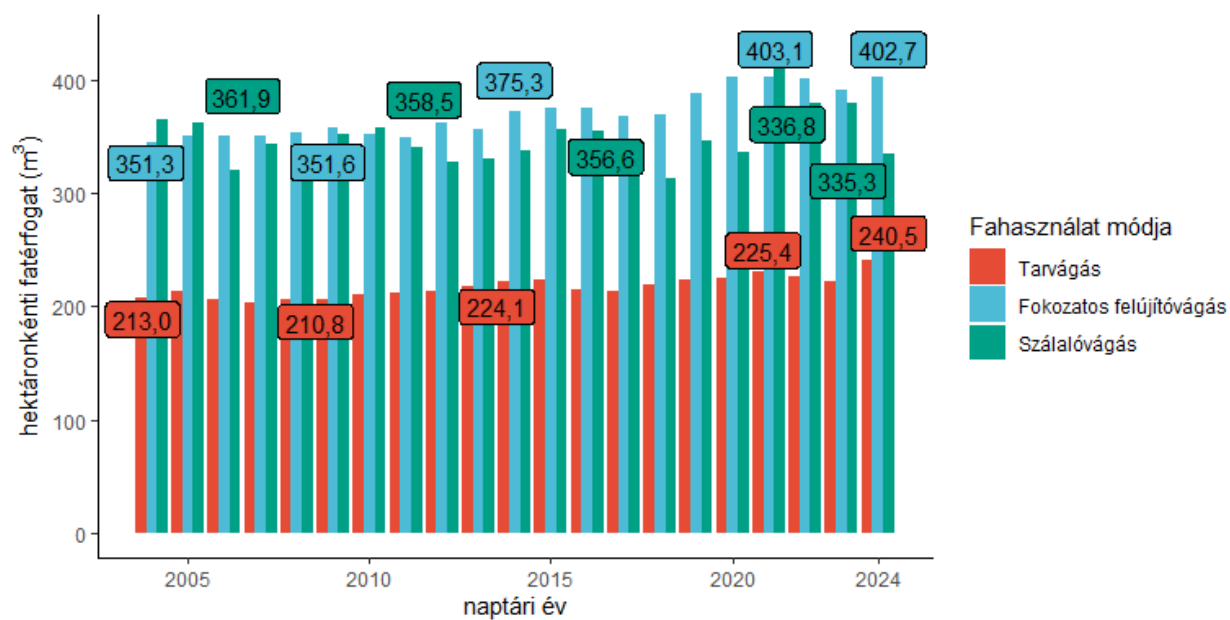
8. ábra Kitermelt fatérfogat fahasználati csoportonként.

9. ábra Érintett terület alapján számolt hektáronként kitermelt fatérfogat fahasználati csoportonként.

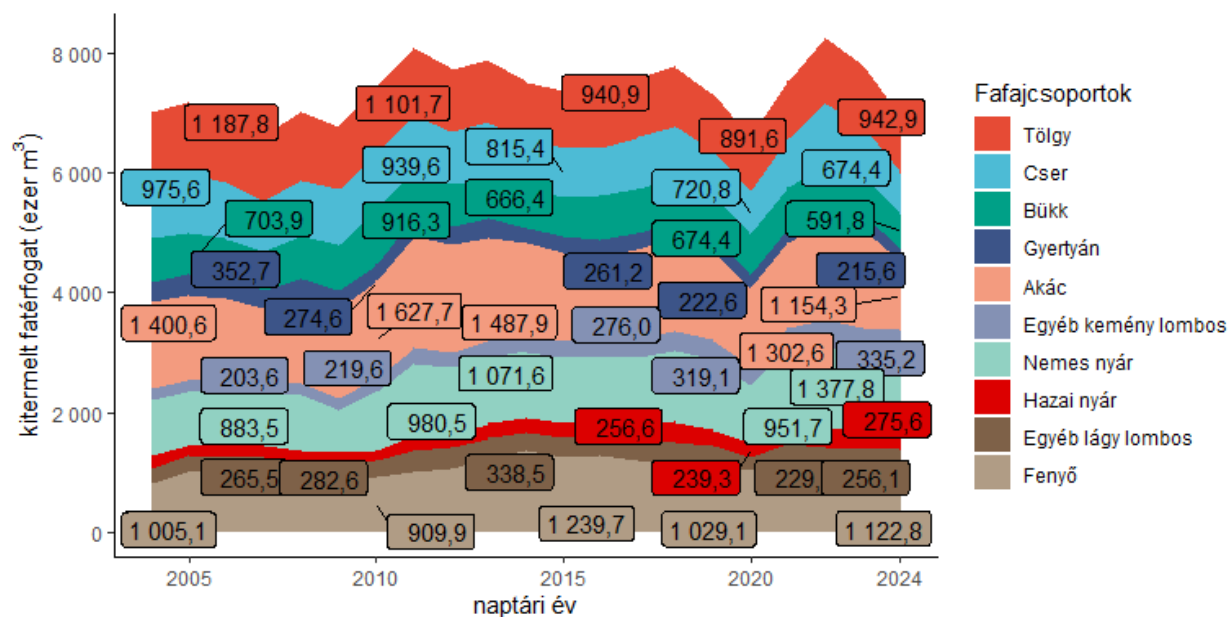
10. ábra Érintett terület alapján számolt hektáronként kitermelt fatérfogat véghasználatok esetében.

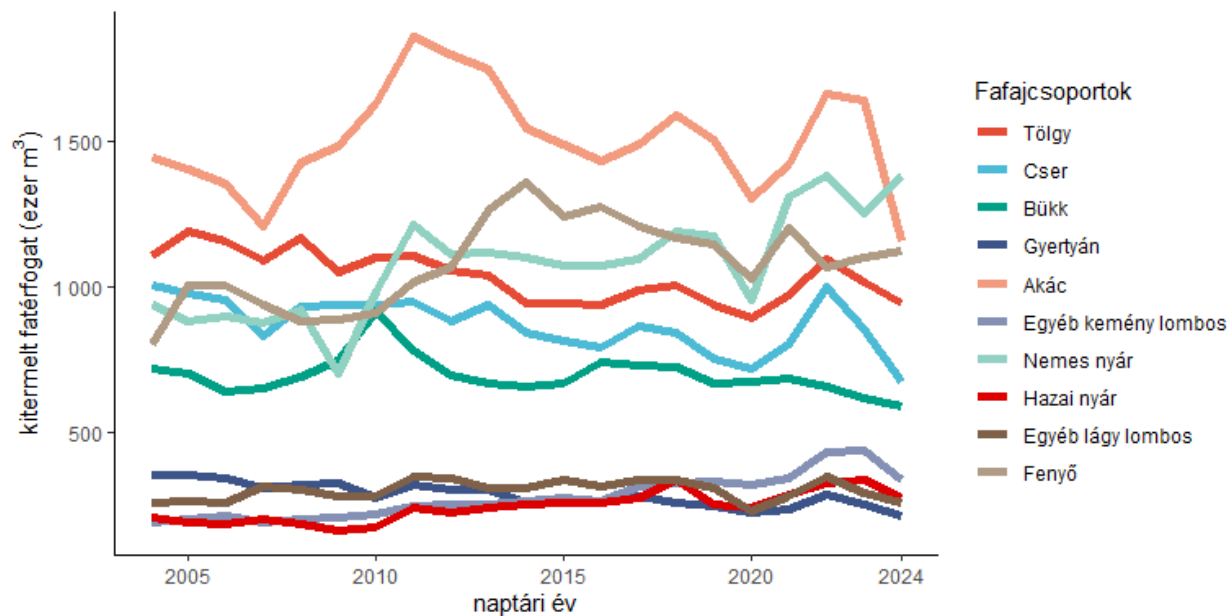
11. ábra Redukált terület alapján számolt hektáronként kitermelt fatérfogat véghasználatok esetében. Az összehasonlítás kedvéért a tarvágással érintett terület m^3/ha adatai is szerepelnek az ábrán.

2.3. Fahasználatok fafajösszetétele

A kitermelt fatérfogat éves fafajösszetételét a piaci viszonyok mellett erősen befolyásolja a vágásérett állományok fafajösszetétele ill. egy-egy nagyobb káresemény is. A 2024. évben – a megelőző időszakhoz hasonlóan – a faanyagtermelő erdőkben akácból termeltek a legtöbbet, mintegy 1,2 millió m³-t. 1 millió m³ fölötti volt a fakitermelés a következő fafajcsoportok esetében: nemes nyár, fenyő (12. és 13. ábra).

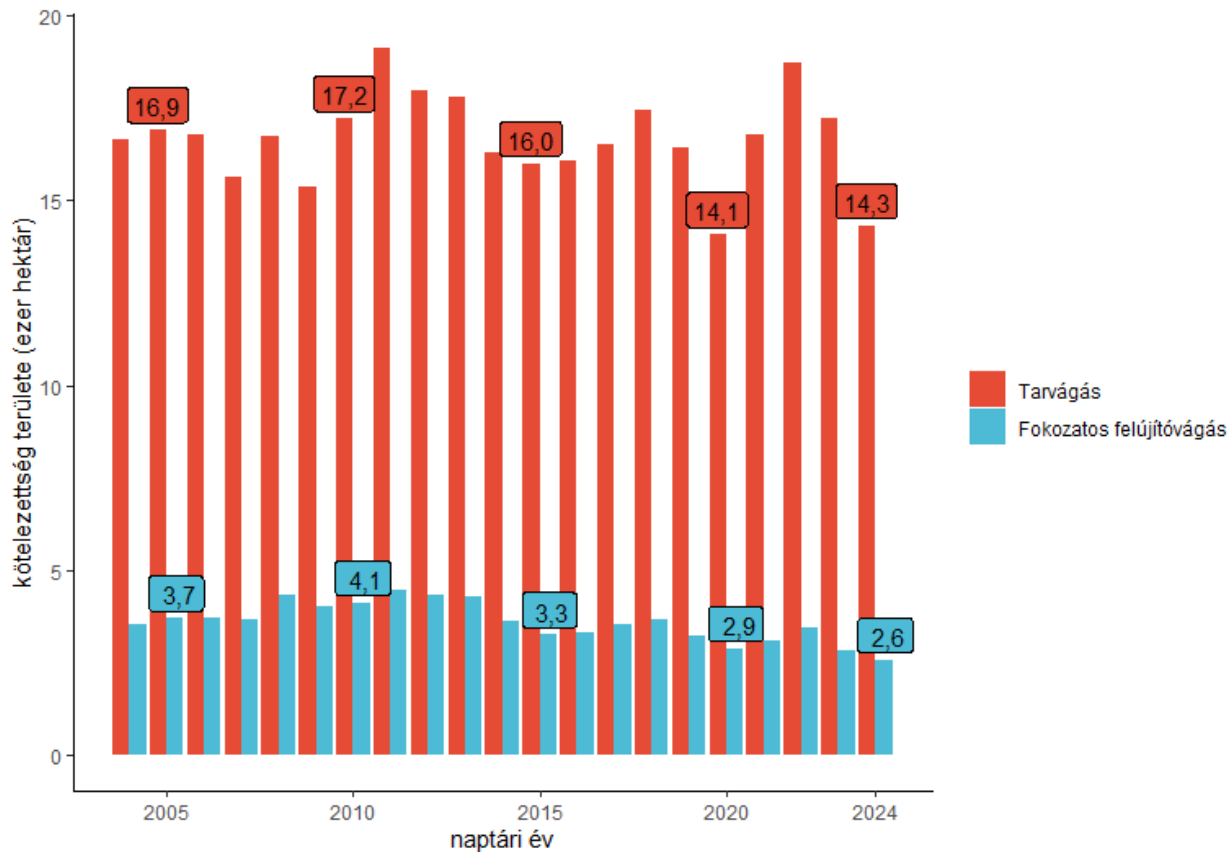
12. ábra Fafajcsoportonként kitermelt fatérfogat 1.

13. ábra Fafajcsoportonként kitermelt fatérfogat 2.

2.4. Erdőfelújítási kötelezettség alá vont területek

A 2024. év során tarvágást követően 14,3 ezer hektárnyi, fokozatos felújítóvágást követően 2,6 ezer hektárnyi terület került felújítási kötelezettség alá (14. ábra). A kötelezettség alá vont területekben hosszabb távon trendszerű változás nem figyelhető meg.

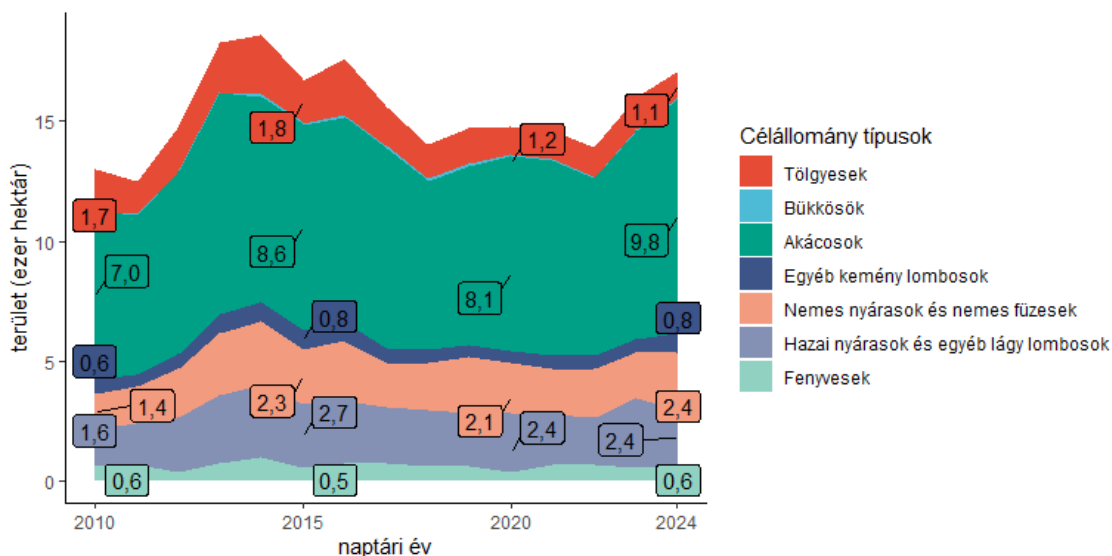
14. ábra Kötelezettség alá került terület.

3. Erdőfelújítás

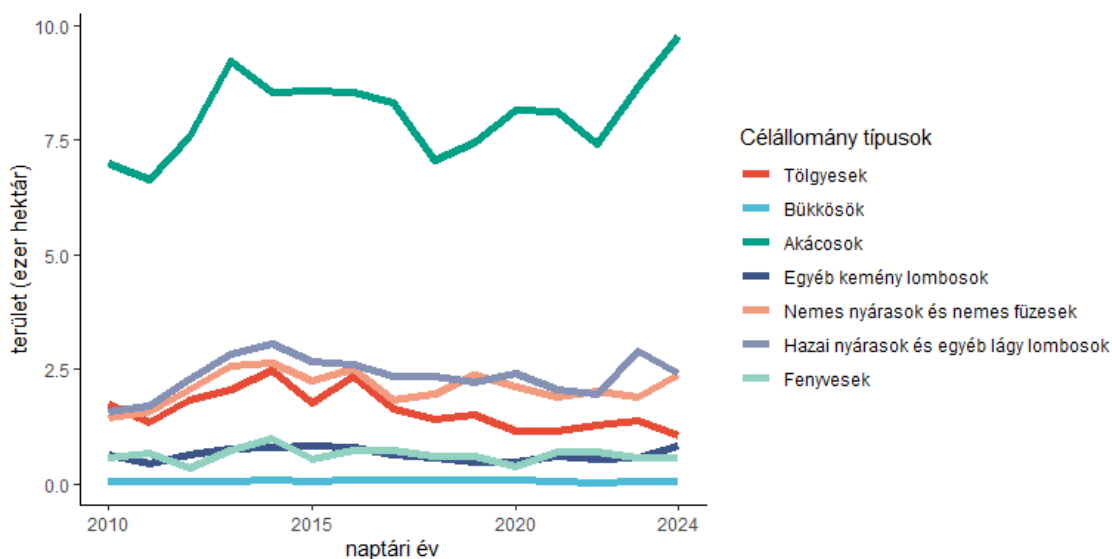
3.1. Az erdőfelújítás megkezdése

A sikeres első erdősítés ill. a 2017-es törvénymódosítást követően az erdőfelújítás megkezdése a felújítás kezdetének tekinthető. A vonatkozó feltételeket (pl. csemete darabszámok) jogszabály határozza meg. A statisztika csak tarvágást követő erdőfelújítás esetén értelmezett, hiszen a fokozatos erdőfelújítás a megfelelő újulat megjelenése után folytatható csak.

A 2024. évben 17.050 hektáron kezdték meg az erdőfelújítást, melynek több mint a felén (9.777 hektár) akácos célállomány típusú találunk (15. ábra, 16. ábra). A megkezdett felújítások összes területe tavalyhoz képest 1.047 hektárral nőtt.

15. ábra Sikeres első erdősítési ill. erdőfelújítás megkezdési területek célállomány típusonként 1.

16. ábra Sikeres első erdősítési ill. erdőfelújítás megkezdési területek célállomány típusonként 2.

3.2. Folyamatban lévő felújítások

Jogszábaály előírja, hogy a véghasználatot követően az erdőt fel kell újítani. A felújítás befejezetté nyilvánításáig a területet erdőfelújítási kötelezettség terheli. A folyamatban lévő felújítások területe a kötelezettség alá vont összes terület és az üres területek különbsége.

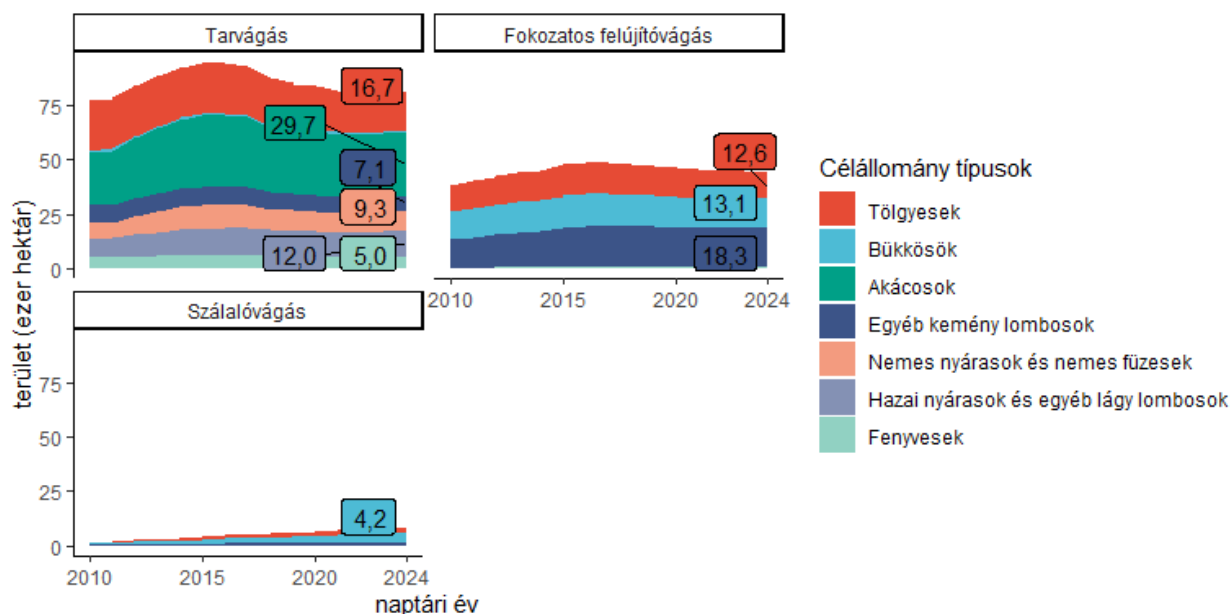
Az adatok értelmezéséhez figyelembe kell venni, hogy az erdőfelújítások befejezésére előírt határidők a 2009. évi erdőtörvény hatályba lépésével nőttek, és ez önmagában is növelheti a kötelezettség alá vont terület statisztikákat. Emellett az adatellenőrzési mechanizmusok 2015. évi módosulása is befolyásolhatja az időbeni változást (ld. a 3.3. fejezetben írottakat). A 2024. évben, a tavalyi évben tapasztaltnál 0,4 ezer hektárral kisebb, 134 ezer hektár volt a folyamatban lévő felújítások területe (felújításpótló telepítések nélkül; 17. ábra, 18. ábra).

3.3. Üres területek

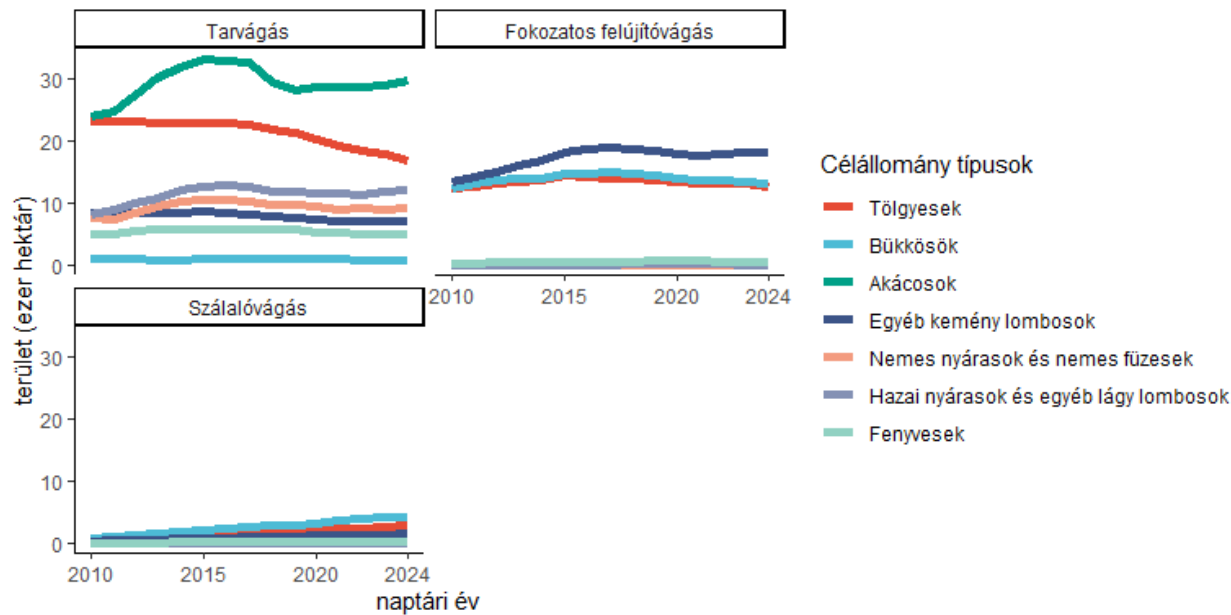
Azokat a területeket tekintjük üresnek, ahol a véghasználatot már elvégezték, de a felújítást még nem kezdték meg. Ez elsősorban tarvágáshoz köthetően fordulhat elő, hiszen fokozatos felújítóvágás ill. szálalóvágás esetében a véghasználat időpontjában már jelen van az újulat. A 2024. évben tarvágást követően 19 ezer hektárnyi ilyen terület volt (19. és 20. ábra). Megjegyzendő, hogy az adatellenőrzési mechanizmusok szigorodtak 2015-ben, ami miatt az üres területek kimutatása jóval megbízhatóbbá vált. A grafikonokon 2014 és 2015 között megfigyelhető változás jórészt ennek tudható be.

3.4. Átfutási idők

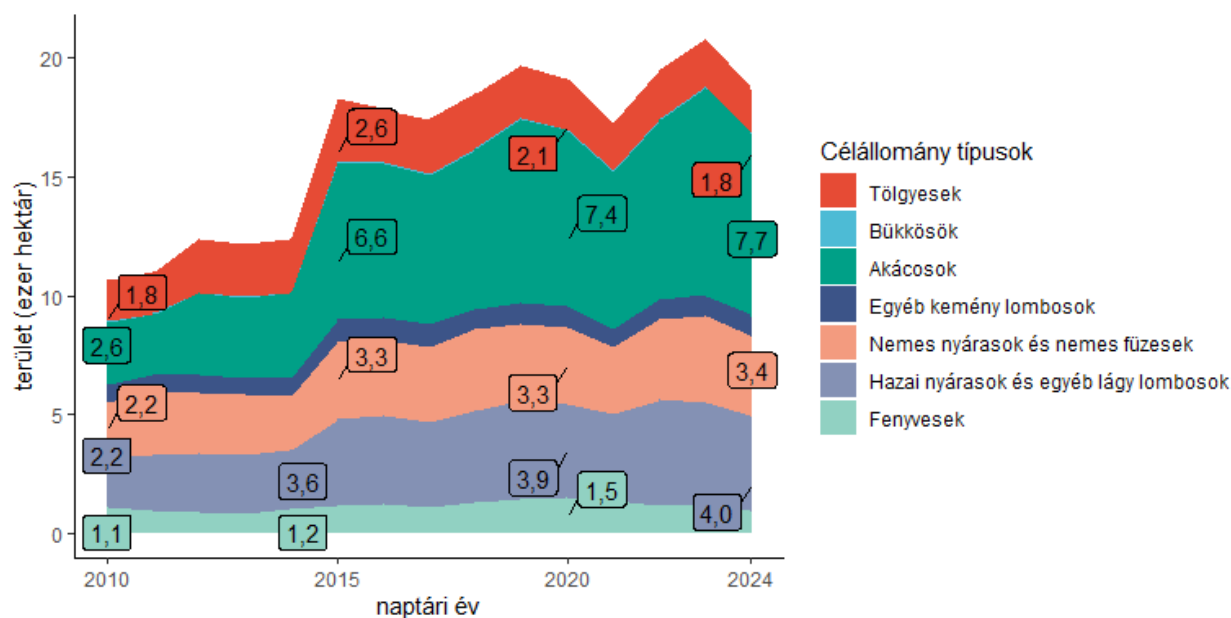
A felújítás megkezdésétől a befejezéséig tartó időszakot átfutási időnek nevezzük. A legrövidebb átfutási idők 5-7 év körüliek, melyek a gyorsan növő célállomány típusokra jellemzőek (21. ábra). A bükkösök fokozatos felújítóvágásos felújítása 15-20 évet igényel.

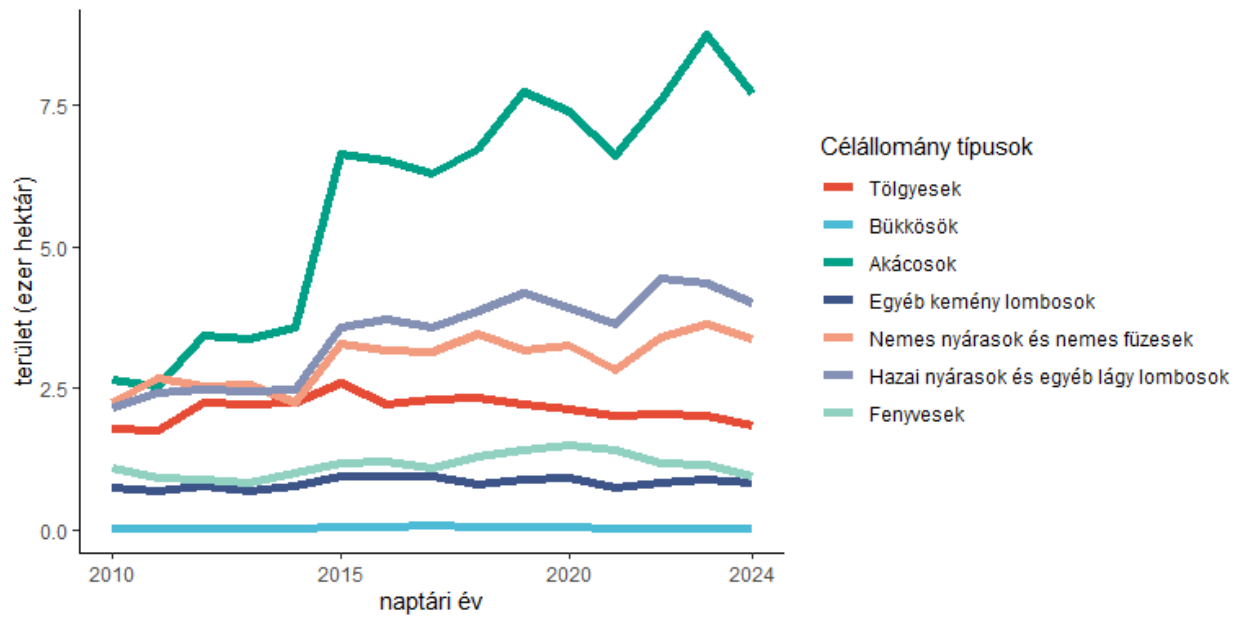
17. ábra Folyamatban lévő erdőfelújítás területek célállomány típusonként 1.

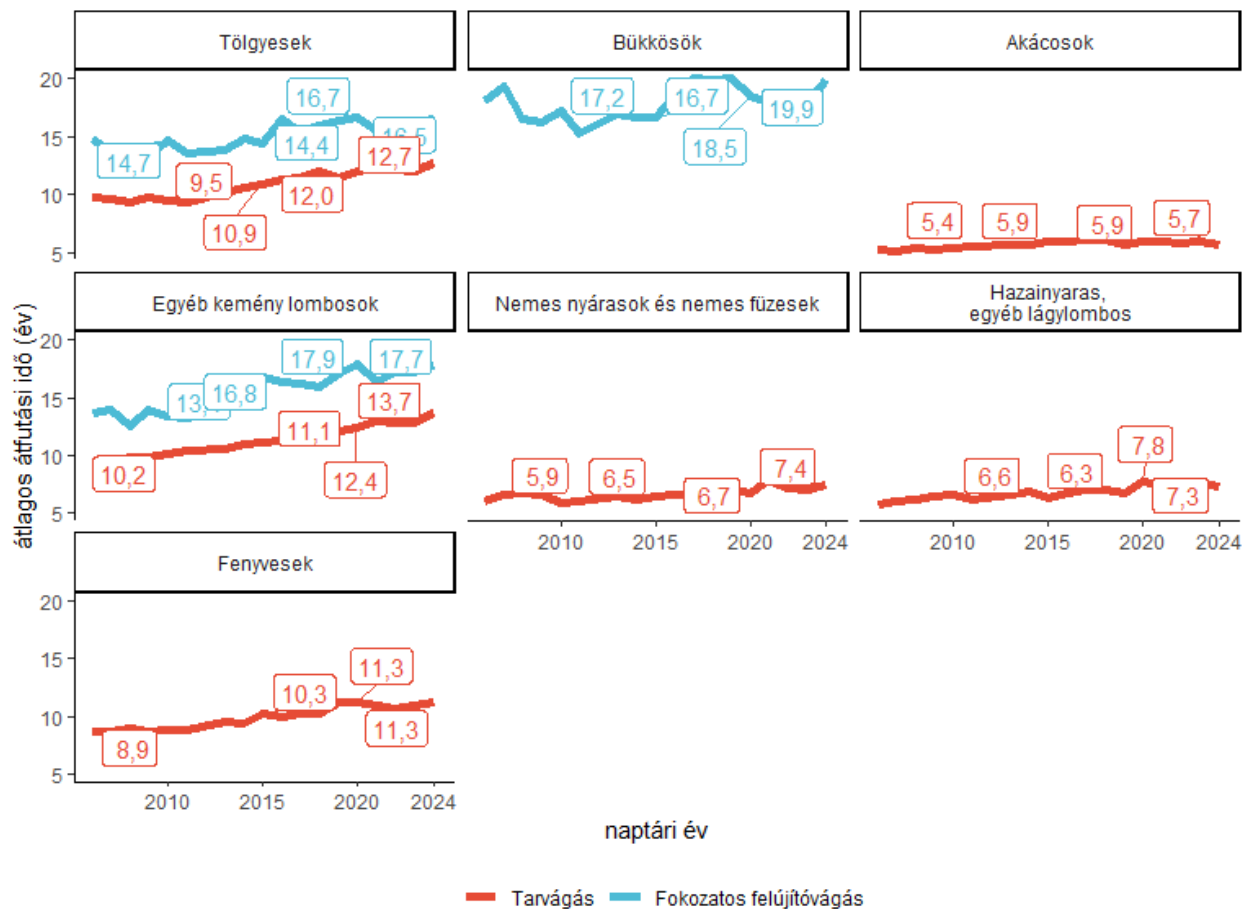
18. ábra Folyamatban lévő erdőfelújítás területek célállomány típusonként 2.

19. ábra Üres területek célállomány típusonként tarvágás esetében 1.

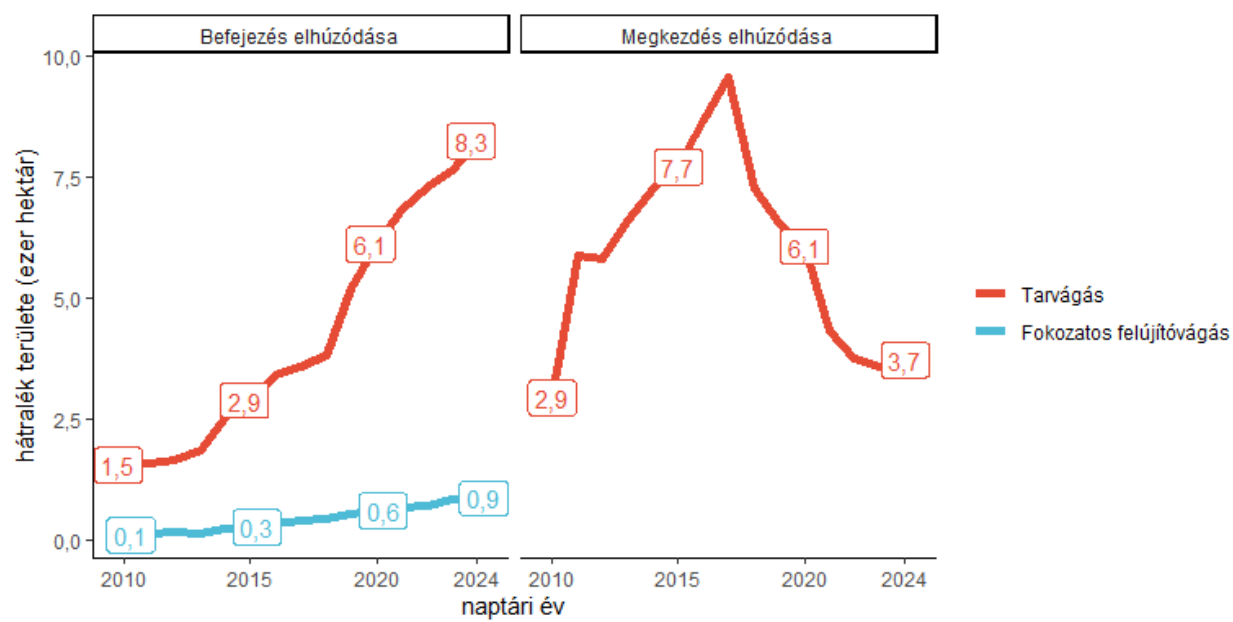
20. ábra Üres területek célállomány típusonként tarvágás esetében 2.

21. ábra Átfutási idők célállomány típusonként.

3.5. Hátralék

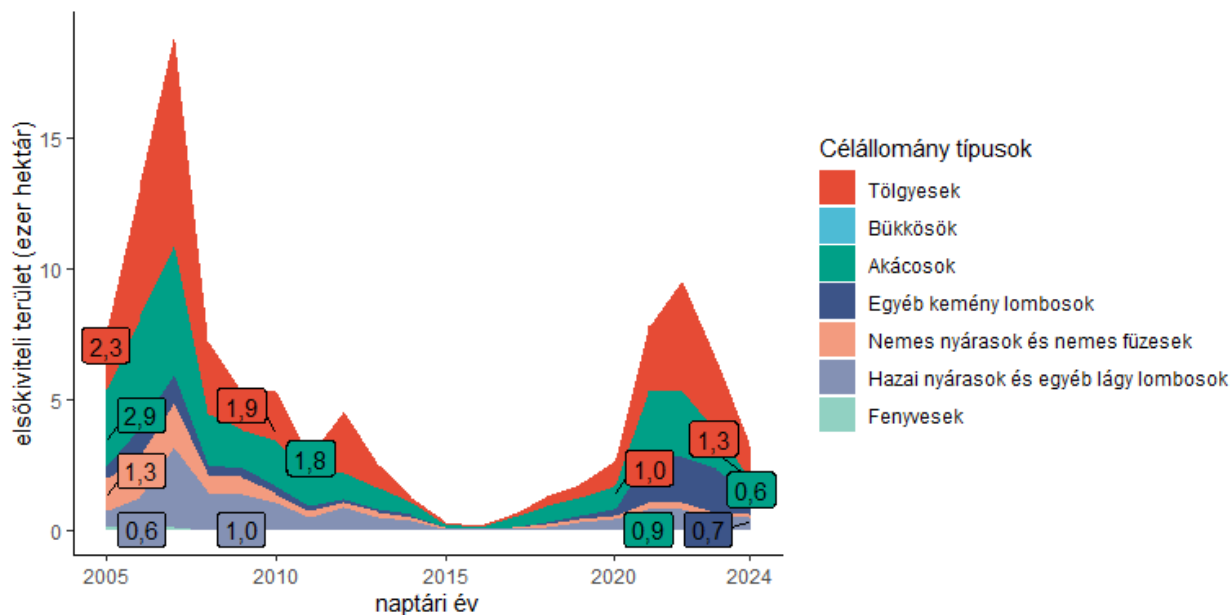
A hátraléknak két típusát különböztetjük meg aszerint, hogy a felújítás határidőre történő megkezdése (korábban sikeres első erdősítés), vagy befejezése nem valósul meg. Fokozatos felújítóvágás és szálalóvágás esetében a 2009. évi erdőtörvény hatályba lépése óta a sikeres első erdősítés fogalma nem értelmezett, ennek megfelelően csak a befejezési hátralék mérvadó. A felújítások befejezési hátraléka 2009 óta emelkedő tendenciájú, tarvágások esetében a 2024. évben elérte a 8,3 ezer hektárt (22. ábra). A megkezdési hátralék az utóbbi években jelentősen csökkent, 2024. évben 3,7 ezer hektár volt.

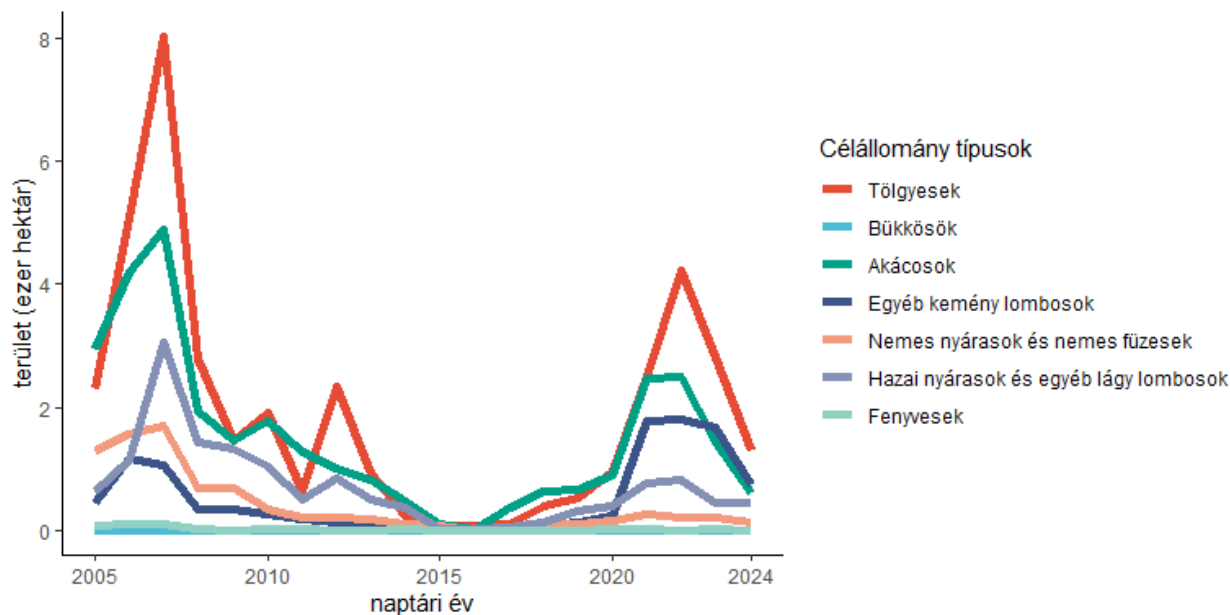
22. ábra Erdősítési hátralék.

4. Erdőtelepítés

Az erdőtelepítési aktivitás a 2007-es csúcsot (majdnem 19 ezer hektár) követően erősen csökkent. A 2016-os mélypont után (157 hektár) emelkedés figyelhető meg, 2024-ben 3.252 hektáron található újonnan telepített erdő, főként akácok ill. tölgyes (23. ábra, 24. ábra).

23. ábra Erdőtelepítés első kiviteli területek célállomány típusonként 1.

24. ábra Erdőtelepítés első kiviteli területek célállomány típusonként 2.